

Count Your Blessings, Toneelgroep Amsterdam / Serge Ligtenberg

momenten dat de aandacht voor iets wat bijzonder is wordt vereist, dan ben je er als kijker ook helemaal bij. In principe kent iedere theater-criticus dat gevoel. Maar het is de uitwisseling van die ervaringen die telt. En daar zit in Nederland het probleem: onze theaterjournalisten discussiëren zo zelden met elkaar. Iedereen spreekt en schrijft altijd voor zichzelf. Er is geen plek die ik ken, waar zó intensief en zó gewetensvol over theater wordt gesproken, als juist in de jury van het Theaterfestival. Over het vak, over wat we te zien hebben gekregen, over wat we hebben meegemaakt.'

Johan Thielemans: 'Over de Nederlandse cultuur onder theater-journalisten wordt mij het volgende verteld: er is na de voorstelling geen gesprek, iedereen holt naar zijn tikmachine of computer, wat telt is de eigen mening, het eigen stuk, voor de rest sluit men zich af. Welnu, in Vlaanderen hebben wij daar minder last van. Na een première ontmoeten we elkaar op de receptie, we wisselen menin-

gen uit. Daar hoor je vaak: vond jij dát goéd?! – let op het verbaasde uitroepteken. Na het verhitte debat op de receptie, gaat de individuele theaterjournalist naar huis, in de wetenschap dat zijn collega's over een positieve recensie zullen zeggen: jij bent gék! Ik denk dat Vlaamse critici opener staan voor afwijkende meningen. Wij praten niet om ons gelijk te halen. De basis is: sorry, dit heb ik gezien, dit denk ik. Met meteen daarachter: en wat vind jij?'

Arthur Sonnen: 'In Vlaanderen is de criticus een heer (of dame), in ieder geval: een éminence, waarmee men rekening houdt. Theaterjournalisten worden met respect behandeld. Het zijn ook mensen die weten waar ze het over hebben. Ze hebben het gezag dat in Nederland Gomperts had, of Jeanne van Schaik-Willing, Jac Heijer. Die cultuur is bij ons verloren gegaan. Ik zeg niet dat het werk van de critici daardoor beter of slechter geworden is. Maar het discours wordt node gemist. Ik merk het aan de Nederlandse critici

die tot de jury toetreden: er is een grote opluchting dat ze eindelijk meningen kunnen uitwisselen.'

Johan Thielemans: 'Ik heb de indruk dat er in Nederland ook geen chemische verbinding bestaat, mág bestaan tussen theaterjournalisten en theatermakers. In Vlaanderen is dat net omgekeerd. Wij mengen ons intensief onder de theatermakers. De uitdaging voor de criticus wordt er mijns inziens veel groter door. Het directe contact met de makers voedt je, verrijkt je. In de eenzaamheid van je werkkamer leg je vervolgens verantwoording af tegenover jezelf en je lezerspubliek. Natuurlijk maak je vrienden onder theatermakers. Maar dat leidt zelden tot goed-praten of recht-schrijven wat de regisseurs of acteurs verkeerd of krom hebben gemaakt. Je hebt als kunst-journalist de morele en artistieke plicht om te zeggen: tot hier en niet verder, hier begint mijn bezigheid als criticus. Dat spel spelen wij in Vlaanderen redelijk goed, zonder kliekjes-vorming. Er is een vertrouwens-